

POZMEŇUJÚCI NÁVRH

poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Vladimíra SLOBODU

**k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony**

(tlač č. 1823)

Vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony sa mení takto:

1. Článok I znie:

„Čl. I

Zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 185/2002 Z. z., zákona č. 670/2002 Z. z., zákona č. 426/2003 Z. z., zákona č. 458/2003 Z. z., zákona č. 462/2003 Z. z., zákona č. 505/2003 Z. z., zákona č. 514/2003 Z. z., zákona č. 548/2003 Z. z., zákona č. 267/2004 Z. z., zákona č. 403/2004 Z. z., zákona č. 530/2004 Z. z., zákona č. 586/2004 Z. z., zákona č. 609/2004 Z. z., zákona č. 757/2004 Z. z., zákona č. 122/2005 Z. z., zákona č. 622/2005 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 15/2008 Z. z., zákona č. 517/2008 Z. z., zákona č. 520/2008 Z. z., zákona č. 59/2009 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 290/2009 Z. z., zákona č. 291/2009 Z. z., zákona č. 500/2010 Z. z., zákona č. 543/2010 Z. z., zákona č. 33/2011 Z. z., zákona č. 100/2011 Z. z., zákona č. 467/2011 Z. z., zákona č. 503/2011 Z. z., zákona č. 79/2012 Z. z., zákona č. 335/2012 Z. z., zákona č. 392/2012 Z. z., zákona č. 462/2013 Z. z., zákona č. 195/2014 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 216/2014 Z. z., zákona č. 307/2014 Z. z., zákona č. 322/2014 Z. z., zákona č. 362/2014 Z. z., zákona č. 401/2015 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 443/2015 Z. z., zákona č. 125/2016 Z. z., zákona č. 152/2017 Z. z., zákona č. 177/2018 Z. z., zákona č. 314/2018 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 40/2019 Z. z., zákona č. 282/2019 Z. z. a zákona č. 397/2019 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 104 druhá veta znie:

„Ak štát uhradí náhradu škody, ktorá bola spôsobená postupom alebo rozhodnutím sudcu, požaduje od sudcu regresnú náhradu za podmienok ustanovených týmto zákonom.“.

2. V § 105 odsek 1 znie:

„Ministerstvo je povinné vymáhať od sudcu náhradu škody, za ktorú zodpovedá.“.

3. V § 105 ods. 2 sa na konci pripája táto veta:

„To neplatí, ak bola škoda spôsobená svojvoľným rozhodnutím alebo postupom, ktoré zjavne nemajú oporu v právnom poriadku a v ustálenej rozhodovacej praxi najvyšších súdnych autorít.“.

4. V § 105 odsek 3 znie:

„O povinnosti nahradiť škodu a o výške požadovanej náhrady škody rozhoduje ministerstvo.“

Odôvodnenie:

Súčasný znenie zákona výrazným a zjavne neprimeraným spôsobom obmedzuje zodpovednosť sudcu za nezákonný postup a rozhodnutie. Takáto právna úprava sudcov fakticky nijako nemotivuje postupovať a rozhodovať v súlade s právnym poriadkom a ustálenou judikatúrou najvyšších súdnych autorít, čo má samozrejme veľmi negatívny dopad na právnu istotu nielen strán sporu, ale tiež spoločnosti ako takej.

Regresný nárok štátu na náhradu škody voči sudcovi podľa súčasného znenia zákona vzniká len v prípade, ak škoda vznikla štátu v súvislosti s rozhodovacou činnosťou sudcu na základe rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, t. j. len v prípadoch porušenia základných práv a slobôd. Regresný nárok štátu voči sudcovi nevzniká na základe priznania náhrady škody dotknutej osobe všeobecným súdom podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, hoci uplatňovanie regresného nároku štátom voči sudcovi je v týchto prípadoch úplne dôvodné a opodstatnené.

Uplatnenie regresného nároku štátu voči sudcovi podľa súčasného znenia zákona je navyše podmienené zavinením sudcu, ktoré bolo právoplatne zistené (konštatované) v disciplinárnom konaní, čo nie je dôvodné ani opodstatnené. Pri každom nezákonnom postupe a rozhodnutí súdu je potrebné logicky predpokladať, v zmysle zásady "iura novit curia" – "súd pozná právo", že k porušeniu práva došlo zavinením sudcu, či už úmyselne alebo z nebanlivosti. Nevyvrátiteľná právna domnienka znalosti platného práva platí pre každého (§ 2 zákona č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov), o to viac musí platiť pre sudcov. Nie je preto potrebné, aby zavinenie sudcu bolo výslovne konštatované v disciplinárnom konaní, ktoré ani nemusí byť v konkrétnom prípade iniciované. V prípade, že v disciplinárnom alebo trestnom konaní nebude sudcovi preukázaný úmysel, treba ex lege predpokladať, že sudca nezákonne postupoval alebo rozhodoval z nebanlivosti.

Podľa súčasného znenia zákona je náhradu škody od sudcu povinná vymáhať správa súdu. O povinnosti nahradiť škodu a o výške požadovanej škody rozhoduje predseda súdu. Ak spôsobil škodu predseda súdu sám alebo spoločne so sudcom a podriadeným zamestnancom, rozhodne o povinnosti nahradiť škodu a o jej výške predseda krajského súdu. O povinnosti nahradiť škodu a o jej výške u predsedov vyšších súdov rozhodne ministerstvo.

Takáto diferenciácia subjektov, ktoré rozhodujú o povinnosti sudcu nahradiť škodu a o výške požadovanej škody, nemá žiadne opodstatnenie a objektívne vedie k rozdielnym prístupom v obdobných veciach, čo vytvára stav právnej neistoty. Navyše, predsedovia súdov majú voči sudcom, o ktorých majú rozhodovať, kolegiálny či dokonca priateľský vzťah, čo zakladá prekážku objektívnej alebo subjektívnej pochybnosti o ich nestrannosti pri rozhodovaní. Podľa navrhovanej právnej úpravy bude o povinnosti ktoréhokoľvek sudcu nahradiť škodu a o výške požadovanej škody rozhodovať len ministerstvo spravodlivosti ako najvyšší orgán štátnej správy súdov, ktoré bude zároveň povinné od sudcov túto škodu aj vymáhať.

Pokiaľ ide o výšku náhrady škody, ktorú môže štát od sudcov ako regresný nárok vymáhať, táto podľa súčasnej právnej úpravy nie je limitovaná len pri úmyselnom zavinení sudcu. Úmyselné zavinenie pri nezákonnom rozhodnutí či postupe sa však môže sudcovi preukazovať veľmi ťažko. Ak by teda regresný nárok voči sudcovi podľa súčasného znenia zákona cez „husté sito“ uvedené v § 104 zákona prešiel, tak v zásade len pri škode spôsobenej z nebanlivosti, pri ktorej výška náhrady škody nesmie presiahnuť sumu rovnajúcu sa trojnásobku funkčného platu sudcu. Sudcovia tak môžu rozhodovať podľa ľubovôle (resp. podľa vôle iných osôb, ako podľa medializovaných informácií vyšlo najavo v ostatných týždňoch), a to bez ohľadu na platný právny poriadok a ustálenú súdnu judikatúru, pričom za tieto svojvoľné rozhodnutia a škodu, ktorú nimi dotknutým osobám a následne štátu spôsobia,

nenesú žiadnu právnu zodpovednosť. Ak, tak maximálne do výšky trojnásobku svojho funkčného platu. Takýto stav v súdnictve vytvára veľký priestor pre korupciu a klientelizmus.

Žiadny sudca nesmie v súdnom konaní postupovať a rozhodovať svojvoľne (arbitrárne), teda v zrejmom rozpore s platným právnym poriadkom a ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít. Za takúto vedomú hrubú nedbanlivosť, prípadne úmysel, pri postupe a rozhodovaní v súdnom konaní, musí každý sudca niesť plnú zodpovednosť, vrátane zodpovednosti za škodu, ktorú dotknutým osobám a následne štátu spôsobí. Preto by výška náhrady škody, ktorú sudca spôsobí svojím svojvoľným postupom alebo rozhodnutím, t. j. ak postupoval alebo rozhodol v zrejmom rozpore s platným právnym poriadkom alebo ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, nemala byť limitovaná trojnásobkom funkčného platu sudcu.

2. Článok II znie:

„Čl. II

Zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení zákona č. 215/2007 Z. z., zákona č. 477/2008 Z. z., zákona č. 517/2008 Z. z., zákona č. 508/2010 Z. z. a zákona č. 412/2012 Z. z. sa mení takto:

V § 22 odsek 3 znie:

„Ak štát uhradí náhradu škody, ktorá bola spôsobená sudcom, požaduje od sudcu regresnú náhradu

a) v celej výške, ak bola škoda spôsobená úmyselným konaním sudcu alebo jeho svojvoľným rozhodnutím alebo postupom, ktoré zjavne nemajú oporu v právnom poriadku a v ustálenej rozhodovacej praxi najvyšších súdnych autorít,

b) vo výške podľa osobitného predpisu,^{10b)} ak ide o nedbanlivostné konanie sudcu.““

Odôvodnenie:

Navrhovaná zmena § 22 ods. 3 odráža navrhované zmeny v ustanoveniach § 104 a § 105 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, predovšetkým reaguje na zavedenie úplnej hmotnej zodpovednosti sudcov za svojvoľný postup a rozhodovanie v súdnom konaní.

	Meno a priezvisko	Podpis
1.	VLADIMÍR SLOBODA	
2.	Zdeněk Pavelka	
3.	JAN PRASOŠ	
4.	EDUARD HEGER	

5.	<u>MIROSLAV IVAN</u>	<u>Miroslav Iván</u>
6.	<u>Libomír Gallo</u>	<u>Libomír Gallo</u>
7.	<u>NATÁLIA SLANOVÁ</u>	<u>Natália Slanová</u>
8.	<u>JAKUB NEDOBA</u>	<u>Jakub Nedoba</u>
9.	<u>JOZEF RAJTAŘ</u>	<u>Jozef Rajtář</u>
10.	<u>SILVIA SHANZAD</u>	<u>Silvia Shanzad</u>
11.	<u>Marek Fečko</u>	<u>Marek Fečko</u>
12.	<u>Martin Poliačik</u>	<u>Martin Poliačik</u>
13.	<u>Soni Gaborčáková</u>	<u>Soni Gaborčáková</u>
14.	<u>ANNA PEREKOVÁ</u>	<u>Anna Pereková</u>
15.	<u>ELĽEN ČERVENÁKOVÁ</u>	<u>ElĽen Červenáková</u>